

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa 21. sunnuntaista helluntaista ja päättyy 2. adventtisunnutaihin 6.12.

Jeesuksen lähettäiläät

21. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 25.10.
LUUKAS 10:1-12

Kertomus on pakanalähetystyön alku ja vain Luukkaalla. Nuori lääkäri itse oli lähetyksen lapsi Syyrian Antiokiasta, jonne evankeliumi tuli vainottujen kristittyjen mukana. (Ap.t. 11:19-26) Puolen miljoonan asukkaan kaupungin herätystä hoitamaan Jerusalemiin lähetettiin yhden parhaistaan, Barnabaksen. **Eusebioksen** mukaan Barnabas oli 70/72 lähetetyn joukossa. Häneltä taisi Luukas saadaikin evankeliumiinsa lähettämiskuvauksen. Vuoden 44 syksyn olympialaiset vielä kasvattivat Antiokian väkimäärää. Barnabas oli noutanut Tarsosta Paavalin työtoverikseen. Yhdessä he toimittivat suuren nälänhädän aikaan (v.45) avustuksen Jerusalemiin ja palatesaan saivat mukaansa Markus Johanneksen, jonka kirjoittama evankeliumi lienee noihin aikoihin valmistunut. **Origeneelta** on tieto, jonka mukaan myös nuori Markus oli Jeesuksen lähettämien 70/72 joukossa. Näin Jumala valmisti työtoverit Paavalille jo silloin, kun kiihkeä fariseus vielä itse opiskeli rabbi Gamalielin koulussa (Ap.t. 22:3).

Jeesuksen julkinen toiminta ja opetuslasten lähetysskoulu ei kestänyt edes lukioaikaa, jos ristiinnaulitsemisen aika on kevät v. 30 ja alkamisajankohta Luukkaan mukaan vuosi 28. (Luuk. 3:1; Tiberius keisarina 14 - 37 jKr.). Alusta saakka jo ensimmäisenä lukuvuotena olivat mukana ne 12, joiden lähettämistä Luukas on edellä kertonut. (Luuk. 9:1-6) He eivät olleet a-ryhmää, mutta osasivat kalastaa ja kolmea kieltä. He puhuivat arameaa kotona ja työssä, kuuluivat ja lukivat hepreaa synagogassa ja katsoivat kreikkankielisiä näytelmiä Sepforiksen kesäteatterissa (5000 istumapaikkaa on kaivettu esiin). Jeesuksen seurassa ei voi olla edes vuotta siitä nettoamatta. Hän valtaa sydämen hallin-

takeskuksen ja kääntää aivomme toisin päin. Kuvanveistäjän tavoin hän talttasi Simonista rosoja, jotta Pietari tulisi näkyviin ja sammutteli Johanneksen johtamishinkua, jotta rakkauden opetuslapsi kypsyyisi (Ks. Luuk. 9:51-56). Tästä aloitetaan nytkin. Liity mukaan Jeesuksen seuraan pyhä pyhältä, vaikka vuodeksi. Sitä sanotaan kirkkovuodeksi ja se alkaa adventista. Mutta kannattaa olla mukana itseä ja omaa elämää suuremmassa jo nämä edeltävät neljä viikkoa, koska ne kertovat, millä perustalla ollaan ja mihin kaikki oikein tähtää. Alat kenties ymmärtää, miksi kristityt yhä uudestaan pyrkivät Jumalan sanan kuuloon. Seura ratkaisee!

Nuo 70 tai 72 (vanhimmissa käsikirjoituksissa on vaihtelu) selvisivät pienemmällä oppimäärällä. Toisen lukuvuoden teema on ”Jumalan valtakunta”, sen oppi ja käytäntö. Jos jäit miettimään, miksi 70, niin ainakin nuo juutalaiset miehet muistivat, että heidän suuressa neuvostossaan (sanhedrin) on 70 jäsentä, koska Mooses aikanaan asetti Israelin vanhimmiksi 70 edustamaan koko kansaa. (4 Moos. 11:24-26) Ja jonkun mieleen tuli sekin, että Jaakobin sukua oli 70, kun he 3700 vuotta sitten muuttivat Egyptiin (5 Moos. 10:22). Kun he 400 vuotta myöhemmin lähtivät Egyptistä, heitä oli suuri kansa. Se on ”jyvän satakertaistumista” (Luuk. 8:8). Näin Herra sen tarkoitti menevän. Eivät vain papit pelaa evankeliumin kentällä, vaan jokainen kristitty saa rukoilla, todistaa, uhrata ja rakastaa. Jeesus antaa esirukousaiheen: työmiehiä elonkorjuuseen. Jumalan viljaa taitaa olla jo kahdeksan miljardia. Sellainen, joka vastaa Jeesuksen pyyntöön, kysyykin pian: mitä minä voin tehdä. Jeesuksen lähettäiläät edustavat lähettäjänsä. Jos tämän sunnuntain kirkkoväki - sanokaamme 200 - kertoo evankeliumin kukin yhdelle ja ensi kuussa taas nuo 400 kukin yhdelle, niin jokainen suomalainen on kuullut evankeliumin

henkilökohtaisesti 15 kuukauden kulu-
tua. Nooan pojista polveutuvia kansoja
oli Raamatun mukaan 70 (1 Moos. 10). Siis
evankeliumi kuuluu kaikille.

Jeesus piirtää lähettiläidensä työnku-
van. Rukouksesta oli jo puhetta ja vaike-
uksia (ristiä) ei tule puuttumaan. Ydin on
siinä, että kaikki on Jumalan: vilja ja lä-
hettiläät, niin työn menestys kuin vas-
toinkäymiset (Vrt. 1 Kor. 3:7-9; Luuk. 8:4-
15). Raha, tavara ja kokoaminen eivät ole
Jeesuksen lähettiläiden juttu. Elämän tar-
koitus ei löydy rahan ja nautinnon mak-
simoinnista. Ystävällisesti ihmiset koh-
dataan, mutta tyhjänpäiväisiä ei ehdi
puhumaan. Aika on lyhyt. Tyhjäät kädet
rukoilevat ja auttavat. Tarpeelliset varus-
teet riittävät. Usein jo puheesta kuulee,
kenen asialla ihminen on. Orjuuttajille ja
ihmisten rikkojille sanotaan: Päästä mi-
nun kansani! Evankeliumi on rauhan ja
siunauksen sanoma, *message*. Mihin ajat-
telit käyttää elämäsi? Jeesus puhuu koti-
ja kaupunkilähetyksestä. Seurakunnaksi
sai riittää synagoga. Toki ystäväkodeista
muodostui paikkakunnalle parokiaaliseu-
rakunta. Armon evankeliumin julistaji-
en kokotoimisuuskin vilahtaa Jeesuksen
sanoissa. Työmiehen ja taivaan palkasta
Jeesus puhuu ujostelematta. Lähetysai-
raaloilla on kunniakas historiansa, mutta
sairaiden parantaminen on nykyisin saar-
naajille kova haaste.

Onneksi vielä ei ole kadonnut maail-
masta parempien aikojen toivo. Vaikka
he – varsinkaan kaiken jo saaneet – eivät
tiedä, mitä toivoisivat, kertokaa se heille.
”Jumalan valtakunta on tullut teitä lähel-
le.” Mistä odotat hyvää elämäsi? Taivaan
kansalaisuus tarjotaan ja annetaan. Emme
pyydä tai vaadi teiltä mitään. Kaupungin
pölynkin saatte pitää. Mitä taivaan kansa-
lainen ja rikkaan Isän lapsi kadehtisi tästä
maailmasta? Katseensa ylöspäin kohotta-
va (antropos) ei voi tyytyä tomuun. Mutta
”susien” ja sanoman torjujienkin on saa-

tava tietää: Jumalan valtakunta on lähellä.
Sodoman synnistä meillä on mielikuvam-
me. Siksi profeetan sana yllättää: ”Jul-
kea itsekkyytensä” (Hes. 16:49). Onko Jumalan
pyydettyä anteeksi Sodomalta, jos mei-
dän ja kaupunkimme käy paremmin? ●

Keijo Rainerma

Lutherin aarteet

USKONPUHDISTUKSEN

MUISTOPÄIVÄ 1.11.

MATTEUS 16: 1–4

Uskonpuhdistuksen muistopäivä pa-
lauttaa mieliin sen, että kristillinen kirk-
ko elää perusteidensa varassa. Aika ajoin
muutaman sadan vuoden välein kirkossa
on eletty suuria murroksen aikoja. Uskon-
puhdistus oli tällainen aika. Sen ydin tii-
vistyi kysymyksessä: Miten löydän armol-
lisen Jumalan? Tämä uskonpuhdistuksen
pääkysymys laajeni koko Eurooppaa
muuttavaksi liikkeeksi. Uskonpuhdistuk-
sen peruspyrkimys oli kutsu palata Juma-
lan sanaan – Raamattuun. Raamattuun
tuli palata yhtä hyvin kysymyksessä pe-
lastuksesta, vanhurskauttamisesta kuin
elämässä laajemminkin.

Raamattua tuli lukea enemmän sekä
kirkossa että kodeissa. Kotien käyttöön
Martti Luther laati Vähän Katekismuk-
sen, joka oli tarkoitettu perheen käyttö-
kirjaksi. Kristilliselle lähetystyölle us-
konpuhdistuksen anti oli korostus, että
jokaisen tulee voida lukea Raamattua
omalla kielellään. Näin aikakausi oli Eu-
roopassa merkittävää raamatunkännös-
työn aikaa.

Päivän evankeliumissa kerrotaan fa-
riseusten ja saddukeusten lähestyneen
Jeesusta ja pyytäneen häneltä merkkiä.
Tavallisesti fariseukset ja saddukeukset
toimivat erillään, sillä heillä oli eriäviä kä-
sityksiä Vanhan testamentin kirjoituk-
sista. Saddukeukset edustivat aikaan-
sa liberaaleja, jotka eivät tunnustaneen

tuonpuoleisen maailman olemassaoloa, esimerkiksi enkeleitä. He tunnustivat Vanhasta testamentista vain Mooseksen kirjat. Fariseukset puolestaan tunnustivat muutkin kirjoitukset. Fariseukset olivat lainopettajia, jotka pitivät huolta kirjoitusten tarkasta noudattamisesta. Tätä tukivat vanhinten perinnäissäännöt. Molemmat ryhmät lähestyivät Jeesusta pyytämällä merkkiä. Teksti ei kerro millainen merkki olisi, mutta voimme olettaa, että siinä pyydettiin ihmettä. Pyytäjät eivät olleet vakavissaan, vaan tekivät kysymyksensä kiusaamismielessä. He olivat tarkkailijoita, jotka odottivat jotakin erikoista tapahtuvaksi.

Molemmat ryhmät olivat suhteessa Jeesukseen epäuskoisia. Epäuskoa on ainakin kahdenlaista. Aito epäusko myöntää, että se voi vaihtua uskoksi. Epäaito epäusko ei usko, vaikka mitä tapahtuisi. Aito epäusko on nöyrä totuuden edessä, epäaito ei tunnusta totuutta, eikä ole avoin totuudelle. Tällainen epäusko etsii merkkejä vain mielenkiinnon tyydyttämiseksi.

Jeesus näkee kysyjissä epäaidon epäuskon. Hän torjuu heidät. Ainoa merkki, joka heille annetaan, on Joonan merkki. Tässä kohdassa Jeesus viittaa Vanhan testamentin profeettaan Joonaan, jolle annettiin parannuksen julistajan tehtävä. Joona oli merkki suurkaupunki Ninivelle, että se kääntyisi ja tekisi parannuksen. Jeesuksen tarkoittamana Joonan merkinä on viittaus ylösnousemukseen, joka tuolloin oli vielä edessäpäin. Joona joutui meripedon sisälle kolmeksi päiväksi ja yöksi.

Jeesuksen mukaan ylösnousemus on se varsinainen merkki, jonka varassa usko häneen seisoo tai kaatuu. Jeesus teki aikanaan ihmeitä. Niitä tapahtuu edelleenkin. Varsinainen merkki ja ihme on ylösnousemus, joka on perustava uskolle. Paavali oli tästä tietoinen, kun hän kirjoitti: ”Mutta ellei Kristusta ole herätetty, silloin meidän

julistuksemme on turhaa puhetta, turhaa myös teidän uskonne,” 1 Kor.15:14.

Uskonpuhdistus kutsui aikanaan kirkkoa ja sen jäseniä uskollisiksi Jumalan sanalle. Uskonpuhdistusta edeltänyt aika oli johtanut kirkon rappiotilaan, joka johtui kirkkoon pesiytyneestä Jumalan lain hylkäävästä libertinisismistä aina paavinistuinta myöten (**Aleksanteri VI**). Yksi käytännön sytyke uskonpuhdistuksen käynnistymiselle oli kirkon varainhankinta, jossa talous ja teologia menivät sekaisin.

Varsinainen kysymys koski ihmisen pelastusta. Pelastusta yksin armosta, uskon kautta Kristuksen tähden eli evankeliumin puhtautta. Tämä oli himmentynyt ja tästä uskonpuhdistajat halusivat muistuttaa.

Nämä molemmat puolet yhtyvät kutsussa palata Jumalan Sanaan Raamattuun. Ne ovat edelleen hyvin ajankohtaisia Jumalan Sanan hylkäävän libertinismin vaihtuessa ajassamme myös kirkkoon ja horjuttaessa sen omia elämän perusteita. Evankeliumin puhtaus taas on aina kirkolle ykkösasia ja sen silmäteriä. ●

Juhani Koivisto
Pastori, Hausjärvi

Antakaa toisillenne anteeksi

23. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 8.11.
MATTEUS 18:15–22

Seurakunnassa on toisin kuin tässä maailmassa. ”Katsokoon itse eteensä”, ”olenko minä veljeni vartija” ja ”auta itseäsi, yrittä edes” ovat sanoja niiltä, jotka ovat varmistaneet oman osansa tästä maailmasta – tosin vain hetkeksi. Kristityt ovat erilaisia, koska heidän Herransa on erilainen ja kehotti iloiseen ja rohkeaan erilaisuuteen seuraajiaankin. Alkuseurakunta kilvoitteli esimerkein: Tavaraa käytetään ja ihmisiä rakastetaan eikä toisin päin. Omaisuus sai mennä, mutta veljesrakkaudesta pidet-

tiin kiinni (Vrt. 1 Joh. 3:17,18). Keskinäinen kunnioitus ja välittäminen ei salli sellaista suvaitsevaisuutta, mikä ei piittaa. Eksynyttä ja langennutta on etsittävä ja palautettava laumaan. Synti ja epäsope tulevat seurakuntaankin. Mitä tehdä?

”Veljesi” tarkoittaa uskoon tullutta, Jeesuksen seuraajaa. Veljen lankeemusta ja syntiä ei tuoda lööppeihin ja kaikkien eteen. Kahdeksannen käskyn ohjaamalla tavalla puhutaan totta ja hyvää ja selitetään parhain päin. Maailmakin näkee uskovaisen lankeemuksen, muttei sitä, kun hän katumuksessa tekee parannuksen. Mutta ellei tee parannusta, vaan elää synnissä? Lain saarna nuhtelee ja piirtää Jumalan käskyjen mukaiset rajat. Se ei ole vain yleistä hyvän puolelle asettumista pahaa vastaan, vaan pyrkimystä tunnistaa paha sen lukemattomissa muodoissa. Synti saa nimen, sillä on tapahtuma-aika ja -paikka. Raamatun kymmenen käskyä ja syntiluettelot ovat vavahduttavan ajan-kohtaisia. Raamatun varoittamasta tuomitsemisesta lain saarna eroaa siinä, että saarnaaja itse asettuu myös sanan alle ja tuomittavaksi.

Jeesus opastaa myös henkilökohtaiseen ja veljelliseen nuhteluun. Se, joka suhtautuu välinpitämättömästi uskonveljen tai -sisaren syntiin, tulee itse syylliseksi samaan (Hes. 3:17-21; 3 Moos. 19:17). Synti on tappio ihmiselle ja seurakunnalle. Parannus ja kääntyminen Jeesuksen armahdettavaksi on voitto. Seurakunta käy tähän taisteluun. Ensin asia otetaan puheeksi kahden kesken: lujasti asiassa, lempeästi muodossa (**Erkki Ranta** 2009). Veljellisen nuhteluviran hoitamiseen tarvitaan Raamatun sanaan ja Jeesukseen juurtunutta sielujen voittajaa. Toinen vaihe tarvittaessa on puhuttelu yhden tai kahden läsnä ollessa (5 Moos. 19:15). Nuhdeltava ymmärtää, ettei kysymys ole nuhtelijan tulkinasta, pahansuopuudesta tai yläpuolelle asettumisesta. Ellei halua parannukseen

ilmene, on ilmoitettava seurakunnalle. Jos synnintekijä ei kuule seurakuntaakaan, on häneen suhtauduttava kuin pakanaan tai publikaaniin. Ystävä toki tulee olla niin kuin Jeesuskin on syntisten ystävä ja rakastaa tulee niin kuin Jeesuskin rakastaa, mutta uskon veljenä ei tällaista seurakunnan jäsentä voi pitää. Tosin on haasteellista olla varkaan ystävä ja silti olla uskottavasti epärehellisyyttä hyväksymättä. Se, että elämällään tekee tyhjäksi sen, mitä suullaan seurakunnassa tunnustaa, on sitä vakavampaa, jos kysymys on seurakunnan opettajasta. Mutta kenties yhteydestä erotettu häpeää, kavahtaa syntiään ja selittelyään ja nöyrtyy parannukseen. Hän on tervetullut kotiin.

Herran seurakunnalleen antama sitomisen ja päästämisen valta toimii myös näin. Eikä vallan väärinkäyttö suinkaan tee tyhjäksi sen oikeaa käyttöä. Vastuu on suuri. Se ulottuu seurakunnan yksityisestä jäsenestä taivaaseen. Sitominen ja päästäminen pätee myös viimeisellä tuomiolla. Voiko olla päästämistä, jos ei ole sitomistakaan? Voiko seurakuntakuri toimia vielä näinkin?

Koska olemme langenneita ja syntisiä, kykymme arvioida totuus ja harha puolueettomasti on menetetty. Olemme asianosaisia. On tavallista nähdä roska toisen silmässä, muttei hirttä omassa. Hyvä ja paha voidaan tunnistaa vain suhteessa absoluuttiin, Jumalaan ja hänen sanansaan ilmaistuun tahtoonsa. Muuten on vain utuisuus ja vallan totuus. Ongelmat ovat aina yksityiskohdissa. Ei hyödytä olla reipas ja rohkea sellaisessa kohdassa rintamaa, missä ei ole taisteluakaan. Seurakunnassa käydään taisteluun totuuden ja hyvän puolesta, myös sopimalla, mitä rukoillaan. Ei rukoilla ylimalkaan hyvän puolesta, vaan käydään käsiksi yksityiskohtiin. Silloin rukousvastauksetkin havaitaan ja niistä iloitaan. Sopimusesirukous on seurakunnan ominta työtä. Val-

lankäyttöä sekin. Mitä suurempia ja rohkeampia ovat seurakunnan rukoukset, sen innostavampaa.

Erityinen lupaus koskee kokoontumista Jeesuksen nimessä. Juutalaisen seurakunnan kokoontumiseen tarvittiin 10 hurskasta miestä Aabrahamin tinkimisen perusteella (1 Moos. 18:32). Jeesukselle riittää kaksi tai kolme eikä naisia ja miehiä erotella. Näin Kristuksen seurakunta tulee näkyväksi maailmassa. Jeesus -nimi antaa seurakunnalle arvovallan maailmassa ja hyväksynnän taivaassa. Jos on Jeesus, riittää aivan hyvin kaksi tai kolme, ellei Herra tunnustaudu mukaan, mitä hyödyttäisi kaksi tai kolme miljoonaa. Ei pidä häikäistyä suurista joukoista eikä masentua pienistä. Kristuksessa suuruudet ja menestykset ovat aivan muualla.

Johanneksen evankeliumi on sellaista tunnustusta, joka antaa ymmärtää, että johtajuudesta varsinkin Sebedeuksen poikien ja Pietarin kesken oli vääntöä. On siitä merkkejä muissakin evankeliumeissa. Pietarin kysymys anteeksiantamisesta saattaa asettua tälle taustalle, jolloin ”veli” olisi Johannes. Seurakunta, sovituksen yhteisö, on täynnä anteeksiantamista. Nykykäännös on tinkinyt anteeksiantamisen kerrat 490:stä 77:ään, mutta on lakkava laskemasta. Tarvitsemme anteeksiantavan mielen. Niin kuin Jumala on Kristuksessa antanut teille anteeksi, niin tekin antakaa. ●

Keijo Rainerma

Valvokaa!

VALVOMISEN SUNNUNTAI 15.11.

MARK.13:33-37

Sitä, mikä on tärkeää, painotamme. Minä haluamme jäävän mieliin, sitä alleviivamme. Näin Jeesuskin teki. Opettaessaan lopunajoista hän korosti valvomisen tärkeyttä. Lyhyessä tekstissämme Jeesus puhuu valvomisesta peräti neljä kertaa.

”Olkaa valveilla...valvokaa.” Yö on pitkä ja aamuyön tunnit raskaimmat. Herran takaisinpaluun viipyessä nukahtamisen vaara on todellinen. Siksi Herramme sana kuuluu meille kaikille: valvokaa! (j.37)

13. luvun lopun kuvapuhe on yhdistelmä Jeesuksen kahdesta vertauksesta: kertomuksesta, jossa ulkomaille matkustava isäntä antaa kullekin palvelijalle oman vastuualueen (Matt.25:14-30), sekä toisesta, jossa palvelija valvoo odottaen isäntänsä palaavan öiseen aikaan häistä (Luuk.12:35-38). Kuten Jukka Thuren kommentaarissaan kirjoittaa, ”kumpikin on yksinään luonteva, mutta niiden yhdistelmä on oudonlainen: kannattaako yövartijaa valvottaa vuosikaudet pelkästään sitä odottamassa, sattuisiko isäntä kenties jonakin vuonna palaamaan öiseen aikaan?” Joka tapauksessa Markuksen sanoma on selkeä: valveilla olo ja Kristuksen odotus ei ole vain joidenkin ”valittujen” tehtävä vaan se kuuluu jokaiselle kristitylle.

Mitä valvomisen sitten on? Virsi 315 antaa yhden vastauksen. Virren mukaan valvova kristitty pysyy Jeesuksen ristin luona ja haluaa elää vain Hänen kanssaan ja Hänelle. Valvova kristitty sovitaa askeleensa Kristuksen askeliin rukoillen itselensä lisää uskoa, toivoa ja rakkautta. Valvovan kristityn ilo ja voima on kätkeyty Kristuksen haavoihin. Niistä löydetty rauha käy yli ymmärryksen ja kantaa kilvoittelijan aikanaan ajan rajan ylitse.

Hieman toisenlainen näkökulma valvomiseen löytyy Marko Haaviston kappaleesta ”Paha vaanii”. Siinä laulaja kampailee olutlasin pohjalla katselevan ja vieraan tytön huulilla hymyilevän Paholaisen kanssa. Laulun tarttuva kertosaie on kristityn valvomista parhaimmillaan:

Luoja auta, pidä kurissa.
Kaidalla tiellä, poissa kiusauksista.
Luoja auta, vaikka tukista
Pidä mieli kirkkaana ja paita puhtaana.

Kristityn tärkein tunnusmerkki on valvominen. Tätä Jeesus painottaa opettaessaan lopunajoista. Kun illan varjot pitenevät ja uutiset kotoa ja maailmalta kauhistavat, on painauduttava yhä lähemmäksi Vapahtajaa. Kiusatun, langenneen ja vaivatun paras paikka on ristin luona.

Raamatun kuvaukset lopunajoista ovat samalla kertaa sekä riittävän tarkkoja että kyllin epätarkkoja. Hyvä näin. Jos nimitäin tietäisimme etukäteen talon isännän eli Jeesuksen paluun tarkan ajan, kiusuksena olisi piittaamattomuus ja laskelmointi. Riittäisi, kun on hereillä Herran tullessa. Odotusajan voisi elää miten haluaa! Jos taas lopunajan ahdingoissa näkisimme vain pelkkää pimeyttä ilman niihin kätkeytyvää lupausta Kristuksen tulon läheisyydestä, joutuisimme epätoivoon. Jumalan sanasta kuitenkin tiedämme, että kun pimeys vallitsee – sitä auringon, kuun ja tähtien sammuminenkin (Mk.13:24) kuvaavat – Ihmisen Poika saapuu ja tuo lopullisen pelastuksen omilleen.

Antiikin aikana vuorokauden pimeää puoliskoa ei jaettu päivän tapaan kahtentoista tuntiin vaan kolmeen tai neljään yövartioon. Markus käyttää Rooman armeijan jakotapaa, mutta antaa niille kansanomaiset nimitykset (j.35). Vertauksen ovenvartijaa ei armeijan vartiomiesten tavoin vaihdettu määrähetkin, vaan hänen oli jaksettava valvoa kaikki yön vartiovuorot! Ei siis ihme, että odotus pitkästytti.

Apostoleille annettiin erityinen vartiijan tehtävä. Jeesuksen sanoma piti välittää eteenpäin, evankeliumi tuli julistaa ”kaikkialle maailmaan, kaikille kansoille todistukseksi, ja sitten tulee loppu.” (Matt.24:14). Missio ei ole vielä päättynyt. Isäntä on edelleen ”vieraalla maalla”. Jotta lähetystehtävä lähellä ja kaukana tulisi suoritetuksi ja taivaan ilojuhla voisi alkaa, meidän tulee olla uskollisia omalla paikallamme (j.34).

Minkä tehtävän tai armolahjan Jumala on sinulle antanut? Sitä voi miettiä vaikkapa Room.12.luvun valossa. Paavalin mukaan meillä on ”saamamme armon mukaan erilaisia armolahjoja (j.6). Onko sinulla kenties profetoimisen, palvelemisen, opettamisen tai rohkaisemisen lahja? Vai kenties antamisen, johtamisen tai auttamisen lahja? (7-8)? Minkä tehtävän ja lahjan oletkaan saanut Jumalalta, ole uskollinen paikallasi. Käytä lahjaasi Jumalan kunniaksi ja muiden auttamiseksi. Ja kun kohtaat kiusauksen antaa periksi, älä anna! Valvominen on myös sitä, että pysyy tehtävässään – ellei Jumala sitten selvästi johdata toisiin tehtäviin ja haasteisiin. ●

Jari Nordman

Rovasti, Suomen Raamattuopisto

Taikurien sunnuntai – Saako Jeesus suunvuoron?

TUOMIOSUNNUNTAI 22.11.

MATT. 25:31–46

Jeesuksen julkiset opetukset huipentuvat Matteuksen mukaan sarjaan rajuja vertauksia. Isäntä lyö pahan palvelijan sananmukaisesti kahtia (24:51) ja sulhanen jättää myöhästyneet morsiuksyt ulos pimeään (25:12). Rikas mies heittää sinne pelokkaan investointipankkiirin (25:30). Kovin kohtalo on varattu viimeisen vertauksen hätäänntyneille hovimiehille: he lähtevät iankaikkiseen rangaistukseen (25:46).

Kaikissa kertomuksissa tuomion peruste on ihmisen oma suoritus. Mutta tämä on vasta lähtökohta. Varsinainen sanoma löytyy aivan kalkkiviivoilla kuten useimmiten Jeesuksen vertauksissa. Nyt tähdenetään joka kerta yhtä ja samaa: Kun tuomio on langetettu, sitä ei peruuta mikään selitys, ei vetoaminen sääliin, pelkoon eikä tietämättömyyteen. Mikään vippaskonsti ei auta. Jeesus on rakentanut näiden vertausten loppuratkaisun niin vesitiiviiksi kuin on osannut. *There is no plan B.*

Mutta ei niin auringonkirkasta raamatunkohtaa, etteikö selittelijöiden taituruus sitä himmentäisi. Tuomiosunnuntaita on syystä kutsuttu ”taikurien sunnuntaiksi”. Lähes joka eksegeetillä ja vähäisimmälläkin pastorilla on keinon- sa muuttaa musta valkoiseksi, tukkia Jeesuksen suu ja saada hänet pyörtämään puheensa. Jeesuksen kertomus tuomiosta sumennetaan turhaksi tarinoinniksi, Ihmisen Poika sysätään tuomarin istuimelta ja omatekoista vapautusta tarjotaan helpottuneille kuulijoille. Mutta kestävätkö selitykset kerran hänen enkeliensä edessä?

Viimeisen tuomion selitykset voi jakaa dogmaattisiin, historiallisiin ja eettisiin. Muutama esimerkki jokaisesta:

Kuvaus koskee ”kansoja” eli pakanoita, ei siis lainkaan meitä. Mehän olemme niitä ”vähimpiä veljiä” – ihmisten käytös meitä kohtaan ratkaisee heidän kohtalonsa. Juutalaisuuden tutkimuksesta löydetään näille ajatuksille tukea.

Hyvät teot ratkaisevat, mutta neidän syntyvät Jumalan avulla. Tai sitten vedotaan Jeesuksen hyviin teoihin ja ansioihin: tehdään ”autuas vaihtokauppa”. Tai sitten hyvät teot vain todistavat jo aiemmin tehdystä armonvalinnasta: ovathan lampaat ja vuohetkin sellaisia jo syntyessään, eivät käytöksensä perusteella. Tässä on hyvä vedota Calviniin.

Tai sitten koko kertomus on lakia. Ihan kiva, mutta lain jälkeen kuuluu julistaa evankeliumia, joka nollaa kaiken edellä sanotun. Tässä moni vetoaa Lutheriin.

Vai esittääkö koko kertomus ihanteen, kuvaako se täydellisyyttä, joka todellisuudessa on vain Jumalan ominaisuus? Moni katolinen kommentaari ratsastaa tällä.

Historiaa tutkiva eksegeetti voi sanoa, että vertaus on kiukkuisen Matteuksen tekstiä. Parempi luottaa armolliseen Paavaliin. Tai sitten muotoillaan hienosti: ”Armolliset teot symboloivat syvempää

todellisuutta, vertaus kuvastaa itse asiassa kristillisen uskon hylkäämistä tai hyväksymistä”. Tai näin: ”Vertaus painottaa Ihmisen Pojan suvereniteettia universaalina tuomarina ja korostaa näin Jeesuksen identiteettiä”. Tai sitten vertaus vain kuvaakin juutalaisia, jotka torjuvat Matteuksen yhteisön kristityt. Tai ennustaa Jerusalemin tuhoa.

Eettisen tulkintamallin mukaan kertomuksen sanoma on käytännöllinen. Jo **Johannes Kryostomos** välyytti tätä mahdollisuutta. Se tarjoaa toimenpideohjelman diakoniatyölle luetellessaan, ketkä tarvitsevat apua. Tarkoitukseen ei ole ohjata ajatuksia tuonpuoleiseen.

Nämä ja lukemattomat muut yritykset kumota kertomuksen ilmiselvä viesti kaatuvat, jos sitä lukee kuulijoiden kannalta, mitään lisäämättä tai pois ottamatta. Jos kertomus viimeisestä tuomiosta ei olisikaan tarkoitettu Jeesuksen kuulijoille vaan ulkopuolisille, tai jos hänen kuvaamansa loppuratkaisu olisi tarkoitus mitätöidä jonkin varhaisjuutalaisen tai keskiaikaisen dogmaattisen periaatteen avulla, miksi ihmeessä Jeesus olisi kertonut sen? Olisiko hänen uransa huipentava, laajin ja yksityiskohtaisin kertomus (peräti 14 hahmoa) pelkkä harhautus? Jos kertomus pitäisi tulkita päinvastoin kuin miltä se tavallisesta kuulijasta vaikuttaa, miksei Jeesus sano niin?

Hengellisemmin voisi kysyä: kuka pastori uskaltaa suositella kuulijoitaan vetoamaan kerran Ihmisen Pojan edessä jonkin kirkkoisän, reformaattorin tai kommentaattorin arvovaltaan? Taipuuko Jeesus sen selittelijän edessä, joka on näppärin tukkinut hänen suunsa?

Ainoa mielekäs tapa ymmärtää Jeesuksen kertomusta löytyy, kun sitä lukee sellaisenaan – mitään lisäämättä tai poistamatta. Heti alkuun on huomattava, että Matt. 25:31–46 koostuu kahdesta vertauksesta (paimen ja kuningas), jotka on

käärity Ihmisen Pojasta kertovaan profetiaan. Nämä kolme hahmoa eivät ole identtisiä eivätkä sekaannu toistensa töihin. Kuningas ei paimenna vuohia eikä Ihmisen Poika istu vankilassa.

Hyvä on myös oivaltaa, että Jeesus, Jumala, taivas, helvetti, kristityt, kirkko tai juutalaiset eivät esiinny tässä tekstissä – eikä heitä pidä sinne ujuttaa. Raamatussa ei liioin koskaan vedota ”Kristuksen ansioon” eikä tehdä ”autuasta vaihtokauppaa”. Kuten allegoriset tulkinnat, nekin ovat kirkkoisien keksintöitä.

Tekstin ytimessä on vertaus kuninkaasta, joka on kuin ohjelmasta *Pomo piilossa*. Hän liikkuu kaupungissa *under cover* tarkkaillakseen hovimiestensä toimia. Loppukohtauksessa tulokset paljastetaan kaikkien hämmästykseksi. Koskaan et voi tietää, missä tarkastuspiste sijaitsee.

Samaa Jeesus opetti jo Vuorisaarnassa: väärät ajatuksetkin vievät kadotukseen, sillä Isä näkee salassa. Olkaa siis täydellisiä. Mutta kenen rahat riittävät? Jos annat viimeisen kolikkosi kerjäläiselle, ja kuningas onkin jonossa seuraava? Tämän kuten aiempienkin vertausten loppuhuipentuma korostaa: kun tuomio on langetettu, mikään selitys ei auta.

Jeesuksen opetukset päättyvät tähän lukuun, mutta Matteuksen evankeliumi ei pääty. Vuorisaarnasta lähtien kaikki on tähdännyt kirjan viimeisiin lukuihin. Kun mikään muu ei auta, Jeesuksen veren täytyy vuotaa syntien anteeksiantamiseksi (Matt. 26:28). ●

Lauri Thurén

Professori, Itä-Suomen yliopisto

Kuninkaasi tulee nöyränä

1. ADVENTTISUNNUNTAI 29.11.

LUUKAS 19:28–40

Tohtori ja evankelista Luukas liittyi Pavalin lähetystiimin kenties toiselle lähe-

tysmatkalle v. 50–53. (Ap.t. 16:10) Laajan haastattelutyön ja huolellisen kirjoittamisen tuloksena evankeliumikirja saattoi olla valmis Eurooppa-lähetysten aattona v. 50. Markuksen evankeliumi valmistui jo aikaisemmin, ehkä v. 45, jolloin Markus oli vapaa lähtemään lähetystyöhön. (Ap.t. 12:25) Samoihin aikoihin kirjoittivat Matteus ja Johannes. Johannes kokoaa evankeliumiin itse kokemaansa ja välttää sellaista, minkä tietää toisilla jo olevan. Luukas ei ollut Mestarin matkassa (eikä ehkä kohdannutkaan Jeesusta, ellei siinä Edessan prinssin lähetystössä, joka tuli ehdottamaan: ”jätä Jerusalemiin, lähde Ateenaan.” Joh. 12:20) ja kokosi siksi aineiston evankeliumiin laajoin haastatteluin. Hänellä on yhteistä aineistoa Markuksen ja Matteuksen kanssa, mutta myös sellaista, mitä ei ole muilla, kuten opetuskerhomukset Laupiaasta samarialaisesta ja Tuhlaajapojasta. Jeesuksen viimeisen viikon alku (Palmusunnuntai) on kaikissa evankeliumeissa. Päivän tapahtumat vaikuttivat voimakkaasti kaikkiin. Perimätiedon mukaan Luukas kuoli 84-vuotiaana.

Lääkärिताusta saanee Luukkaan kirjoittamaan paljon sairauksista ja parantumisista. Paljon on myös liikuntaa. Jos kävelyt ja ateriat jätettäisiin pois, supistuisi teksti huomattavasti. Seuraa Mestariasi – lähde kävelemään! Jerikon ja Sakkeuksen jälkeen lähestytään Jerusalemiä pääasiassa nousujohteisesti idästä. Vielä ennen Siionin (Moorian) vuorelle rakennettua rauhan kaupunkia on ylitettävä Öllyvuori ja vuorten välissä laaksossa Kidronin puro. Uhkauksista huolimatta Jeesus kulkee julkisesti ja ”edellä”, kuten Luukas korostaa. Jeesuksen kulku edellä on kristillisessä Raamatun opetusperinteessä syventynyt matkaksi, jonka Jeesus on kulkenut edellä kärsimyksestä kirkkauteen. ”Sen tien on Herra käynyt loppuun saakka.” (Virsi 61). Jeesus on tie (Joh. 14:6). Usko Jeesukseen on sen tien kulkemista ja joka seuraa Jee-

susta, tulee kerran sinne, missä hän jo on. Ef. 2:10 puhui edellisessä Raamatun käännöksessä Jumalan edeltä valmistamissa hyvissä teoissa vaeltamisesta.

Öljyvuoren itärinteellä ovat Betanian ja Betfagen kylät. Johannekselta saamme tietää, että Jeesus ilmeisesti viipyi sapatin ja yöpyi Betanian ystäväkodissa. Näin huhu hänen saapumisestaan ehti Jerusalemiin, jonka ihmismäärä oli moninkertaistunut pääsiäisjuhille tulijoista. Kaupungista lähdettiin vastaan. Maailman tunnetuimmalla näköalapaikalla Öljymäen huipulla kaksi saattuetta kohtaa. Mieleen tulee kahden saattueen kohtaaminen Nainin portilla. (Luuk. 7:11, sekin kertomus vain Luukkaalla) Jeesuksen elämässä oli B-paikkoja (Belehem, Betania, Betfage). Oli G-paikkokin: Getsemane, Gabbata ja Golgata. Saattueet antavat aiheen kysyä, missä saattueessa kuljet ja minkä paikkojen kautta elämäsi kulku on käynyt?

Luukas Markuksen tapaan mainitsee vain sidotun aasinvarsan (Matteus puolestaan sidotun aasintamman, jonka vierellä varsa pysytteli sitomattakin). **Luther** intoutuu adventtisaarnassaan julistamaan ”päästämisestä” ja vanhasta ja nuoresta aasista sanomana uskon vanhurskaudesta ja kuuliaisuudesta: vanha seuraa uutta. (Kirkkopostilla I, ss 50 -57) Aaseilla oli monta omistajaa, köyhiä olivat, mutta kaikesta päättäen tunsivat Jeesuksen ja Raamatun (Sak. 9:9-12). Tunnussana ”Herra tarvitsee sitä” avaa ja avautuu. Sotaveteraanit tietävät tunnussanan pelastavan merkityksen, tunnussana (salasana) avaa digiyhteydet ja Päivän tunnussanan aamulukija toivoo, että Raamatun sana toisi siunauksen koko päivään. Ensimmäisten kristittyjen tunnussanaksi tuli tunnustus: Jeesus Kristus Herra. Kolme sanaa ja niissä elämä ja ikuisuus!

Taivaan ja maan Herra tarvitsee milloin Kaanaan kannuja, Kapernaumin venettä, Betanian ystäväkotiä tai Öljymäen aasia.

Onko sinulla sellaista, mikä on saanut olla Jeesuksen käytössä? Tässä ilmoitetaan sinun ikuinen arvosi, olemassaolosi syy ja tarkoitus: Herra tarvitsee sinua. Arvosi on käyttäjän käsissä niin kuin potkupallo, jolla Messi on potkinut. Mailan, jolla Selänne on pelannut ja kitaran, jota Clapton on näppäillyt. Ajattele aasinvarsan jälleenmyyntiarvoa! Jumala tarvitsee sinua. Sinun arvosi on Jumalan käsissä. Ihmeellinen elämä, saat elää Jumalan kirkkauden ylistykseksi. (Ef. 1:12) Ilosanomaa ”aaseille”!

Kuningas saapuu kaupunkiinsa. Profetiat täyttyvät. (Matt. 21:4-5) Öljymäen huipulta temppele tuli näkyviin ja pyhiinvaeltajat kohottivat riemuhuudon. (Ps. 118:26; pyhiinvaeltajien laulut Psalmit 120 - 134) Riemun aihe on Kristus. Saattueet kohtaavat ja kaikki kääntyvät seuraamaan aasilla ratsastavaa Kristusta. Kansa tietää, kuka on Jeesus ja mistä on kysymys. Toivo uskallettiin kaiuttaa riemun sanoiksi ja ylistykseksi Jumalalle, joillakin myös pelon aiheeksi Rooman hermostumisesta. Luukas käyttää joitakin omia sanojaan: kuningas, rauha taivaassa ja kunnia korkeuksissa.

”Jos he olisivat vaiti, niin kivet huuhtaisivat.” Hätkähdyttävää, että Jeesuksen ja Raamatun sanojen tunnustamisen tai häpeämisen välillä taistelu aina käydään. Ratkaisevaa ei ole, kuka huutaa kovimmin, vaan mitä ja kenen huutoa huudat. Kivet joutuivat huutamaan 40 vuotta myöhemmin, kun Jerusalemin temppeleinen oli raunioina. Jerusalemin hävitys v. 70 jKr. antoi joillekin Raamatun tutkijoille syyn epäillä Jeesuksen profeetallista sanaa myöhemmäksi lisäykseksi tai siirtää Luukkaan kirjoittamisaikaa myöhemmäksi. Eihän Jeesus voinut tietää?

Uusi kirkkovuosi alkaa. Taas saa kulkea Herran ja ystäviensä seurassa pyhä pyhältä. Josko jo alkavana kirkkovuotena koittaa se hetki, jolloin Jeesus saapuu

kirkkaudessaan? Emme usko kaiken tuhoutumiseen, vaan uuden päivän koittoon. Hoosianna-rukoukseen sisältyy kaikki, niin apu kuin pelastuskin. Pelastus on nyt meitä lähempänä kuin silloin, kun uskoon tulimme. ●

Keijo Rainerma

Kuka on sinun kuninkaasi

2. ADVENTTISUNNUNTAI 6.12.

JESAJA 44:6-8

Näin sanoo Herra, Israelin kuningas ja sen lunastaja, Herra Sebaot: - Minä olen ensimmäinen ja minä olen viimeinen, ei ole muuta Jumalaa kuin minä. Kuka on minun kaltaiseni? Antakoon äänensä kuulua ja kertokoon minulle, mitä on tapahtunut siitä alkaen, kun asetin paikalleen ikimuinaisen kansan! Hän esittääköön myös tulevat tapahtumat, tulevaiset hän kertokoon meille! Älkää säikähtäkö, älkää jääkö kauhun valtaan! Enkö ole jo aikoja sitten kertonut ja ilmoittanut näitä teille? Te olette minun todistajani: onko muuta Jumalaa, muuta turvakalliota kuin minä? Minä en toista tunne!

Herra, Israelin kuningas ja sen lunastaja, Herra Sebaot. 2. adventtisunnuntain Vanhan testamentin lukukappaleessa Jumala osoittaa väkevyytensä. Jumala on Israelin kuningas, Herra Sebaot – sotajoukkojen johtaja. Vanha testamentti kuvaa, kuinka ennen Saulin ja Daavidin kuninkuutta Jumala piti huolta kansastaan. Herra johdati kansan pois Egyptin orjuudesta. Herra antoi kansalleen tooran, jota oli hyvä noudattaa. Jumala antoi mannaa taivaasta kansalleen syötäväksi. Israel kuitenkin halusi itselleen kuninkaan, koska niin ympäröivilläkin kansoilla oli. Jumala kuitenkin varoitti kansaa ihmisten vajavuudesta (1.Sam.8:10-18). Ihmisjohtaja tulisi johtamaan kansaa inhimillisesti kaikessa vaja-

vuudessaan ja pahuudessaan. Ihmisjohtaja tulisi riistämään Jumalan kansaa, pojat vietäisiin sotatantereelle, peltojen paras anti lähetettäisiin kuninkaan varastoihin ja nuoret tyttäret otettaisiin kuninkaan palvelusväkeen. Inhimillisen johtajan verotus tulisi olemaan raju. Näin myös parhaimpien johtajien. Tämän sai kokea esimerkiksi Uria omassa nahassaan.

Nyt Jumala muistuttaa kuka onkaan maailman Herra. Kuka on todellinen Israelin kuningas. Jumala on maailman-kaikkeuden Herra. Alfa ja omega. ”Kuka on minun kaltaiseni? Antakoon äänensä kuulua ja kertokoon minulle, mitä on tapahtunut siitä alkaen, kun asetin paikalleen ikimuinaisen kansan! Hän esittääköön myös tulevat tapahtumat, tulevaiset hän kertokoon meille!”

Mikä on se vero, jota Jumala meiltä haluaa, meidän kuninkaanamme? Jumala haluaa olla meidän kuninkaamme. Meidän Herramme ja johtajamme. Jumala haluaa verona meidät, että olemme hänelle kuuliaisimpia. Onko Jumala oikeastaan siis lopulta suurin riistäjästä? Hänelle ei riitä työpanoksemme ja omaisuutemme, hän haluaa meidät kokonaan.

Jobin kirjassa pohditaan suuren kesytämättömän Jumalan todellisuutta. Ystävyykset ihmettelevät Jobin kohtaloa. Jumala astuu näyttämölle suuruudessaan ja ainutlaatuisuudessaan vasta viimeisillä lehdillä (Job. 38): ”Nyt minä kysyn sinulta (Job), ja sinä vastaat. Missä olit, kun minä laskin maan perustukset. Kerro miten se tapahtui, jos osaat?”

Kun Jumala näyttäytyy suuruudessaan se voi olla pelottava asia. Huomaamme, että Jumalan puhuessa, meidän on parempi olla hiljaa. Jumala on kesyttämätön, me emme pysty häntä hallitsemaan. Jumala ei suostu alistumaan meidän määrääväksemme. Joulun aikana ihmetellään kristinuskon suurta paradoksia. Maailman-kaikkeuden Herra, ikuinen Sana, joka on

ollut aikojen alusta, murtautuu aikaan ja paikkaan – Betlehemin kallioluolan seinään. Pieni, avuton ja itkevä lapsi kaipa-aa äitinsä syliä. Tässä lihassa ja veressä ei vain asu vaan on Jumalan Sana. Jumalan ilmoitus ihmiskunnalle. Jumalan viesti ihmisille. ”Joka tuntee minut, tuntee Isän”, sanoo Kristus. Kun Jumala näyttäytyy pienuudessaan, meidän on parempi olla hiljaa ja ihmetellä sitä, mitä saamme olla todistamassa.

Onko Jumala siis lopulta suurin riistäjistä? Ei suinkaan. Jumala ruokkii omiaan ja vaalii omiaan. Jumala myös vaatii omiltaan, mutta hän myös varustaa. Jumala haluaa, että palaamme kotiin. Jeesus avasi tien kotiin. Jeesus kutsuu Jumalaa isäksi ja kannustaa myös sinua ja minua rukoukseen Jumalaa ”Isä meidän, joka olet taivaissa.”

Emme saa ylpistyä Jumalaa tutkies-

samme. Opimme tuntemaan häntä enemmän, kun hakeudumme Jumalan sanan äärelle. Opimme uutta hänen suuruudesta ja kesyttämättömyydestään. Opimme uutta hänen äärettömästä nöyryydestään ja armeliaisuudesta. Tätä olemme myös joulun kynnyksellä ihmettelemässä. Jumala on jotain paljon kokonaisvaltaisempaa kuin mitä osaamme kuvitella. Meidän tehtävämme on olla Jumalan todistajina: ”Älkää säikähtäkö, älkää jääkö kauhun valtaan” Enkö ole jo aikoja sitten kertonut ja ilmoittanut näitä teille? Te olette minun todistajani: onko muuta Jumalaa, muuta turvakalliota kuin minä? Minä en toista tunne!” Jumalan suuruuden äärellä saamme olla hiljaa, mutta meidän ei tarvitse olla peloissamme. Maailmankaikkeuden luoja, on meidän kuninkaamme, lunastajamme ja isämme. ●

Mattias Kaitainen

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen
Opiskelija- ja Koululaislähetys ry OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö SROS
Suomen teologinen instituutti ry STI
Suomen evankelisuterilainen
Kansanlähetys SEKL

Päätoimittaja

Santeri Marjokorpi
santeri.marjokorpi@sro.fi
040 828 6103

Toinen päätoimittaja

Timo Eskola
timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri

Mattias Kaitainen
toimitussihteeri.perusta@gmail.com

Aineisto-osoitteet

santeri.marjokorpi@sro.fi
toimitussihteeri.perusta@gmail.com

Ulkoasun suunnittelu ja taitto

Teemu Junkkaala
teemu@gstj.fi

Toimitus 2020

Taito Heikkilä, Markus Korri,
Leif Nummela, Karoliina Rauho-
Pokka, Topias Tanskanen,
Arno Toivanen

Neuvottelukunta 2020–2022

Keijo Rainerma (puheenjohtaja), Ville
Auvinen, Ruth Franzén, Markku Ihonen,
Timo Junkkaala, Ilmari Karimies,
Mika Malinen, Jussi Miettinen, Pekka
Mäkipää, Tapio Puolimatka, Teuvo V.
Riikonen, Niilo Räsänen, Matti Sartonen,
Jouko Talonen, Mauri Tervonen,
Lauri Thurén, Mika Tuovinen, Lauri
Vartiainen, Juha Vähäsarja

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

perussanoma@jaicom.com
034 246 5391

Tilauhinnot 2020

Opiskelijatilaus 20 €/vuosi,

kestotilaus 47 €/vuosi, määräaikais-
tilaus 12 kk 50 €/vuosi, irtonumero 7 €

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) x 193 mm (kork.)
250 €, 1/2 sivu: vaaka 130 mm x 96,5 mm
140 €, pysty 62,5 mm x 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5
mm. Hintoihin lisätään alv. (24%).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi
050 361 4099

Kirjapaino

Painotalo Plus Digital Oy

Aikakauslehtien liiton jäsen.

ISSN 0355-7111

Perusta julkaisee mahdollisuuksien
mukaan myös kirjoituksia ja komment-
teja, joita ei ole erikseen pyydetty.

Perusta-lehti painetaan ympäristö-
ystävällisesti.

**Uskon ja ajattelun avuksi
47. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa**